

Stockholms
universitet

UTDRAG UR PROTOKOLL
fört vid föredragning för rektor 2012-10-18

Ärende

3. Fastställande av Riktlinjer för att förhindra mutor vid Stockholms universitet (dnr SU 31-2408-12).
*Föredragande: Maria Pyke,
Ledningskansliet.*

Åtgärd

Rektor beslutar att fastställa Riktlinjer för att förhindra mutor vid Stockholms universitet enligt förslag.

Detta beslut är i rektors ställe fattat av prorektor, professor Lena Gerholm i närvaro av planeringschef Joakim Malmström. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Angelica Åberg, Ledningskansliet (protokollförare).

Ur protokollet

Handwritten signature of Maria Pyke in black ink.

Maria Pyke

Stockholms
universitet

BESLUT
2012-10-18

Dnr SU 31-2408-12
Dok nr 6

Rektor

Maria Pyke
Universitetsjurist
Ledningskansliet

Riktlinjer för att förhindra mutor vid Stockholms universitet

Anställda vid Stockholms universitet har, precis som övriga anställda inom offentlig förvaltning, ett särskilt ansvar att upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet i sin tjänsteutövning. Det är lätt att skada förtroendet för en verksamhet och därför är det viktigt att anställda som verkar vid universitetet inte låter sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i sitt arbete. Att över huvud taget ta emot gåvor och förmåner från personer eller företag som man har att göra med i tjänsten innebär en risk för mutbrott.

Dessa riktlinjer syftar till att klargöra reglerna kring mutor och ge vägledning för att förhindra mutor vid Stockholms universitet.

Vad betraktas som muta?

Reglerna om mutor finns i brottsbalkens tionde kapitel. Brottet *tagande av muta* begås när en anställd eller uppdragstagare tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för utövningen av anställningen eller uppdraget. Brottet *givande av muta* är att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig förmån till arbets- eller uppdragstagare.

Det krävs att förmånen (exempelvis en gåva eller belöning) är otillbörlig för att den ska anses som muta. Var gränsen för otillbörlig går är inte reglerat i lagen. Vid en domstolsprövning görs alltid en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet.

Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen. Även en gåva eller belöning utan ekonomiskt värde kan vara så attraktiv för arbetstagaren att den kan tänkas påverka dennes tjänsteutövning. Även om värdet av gåvan eller belöningen är mycket lågt är det således viktigt att det står helt klart att den inte kan uppfattas som muta. Gåvor som ges av exempelvis en student före examination löper stor risk att betraktas som muta, men även avtackningsgåvor som ges efter examination vid kursens slut kan bedömas som otillbörlig belöning och falla inom ramen för mutbrott. En förmån som lämnas i efterhand, som belöning för vad arbetstagaren gjort i sitt tjänsteuppdrag, kan också leda till straffansvar.

Att chefen informeras om gåvan eller belöningen gör den inte rättsenlig. Om arbetstagaren däremot omedelbart lämnar tillbaka belöningen eller visar att han eller hon inte tänker behålla den föreligger inget mutbrott.

Frågor den anställde ska ställa sig när något erbjuds av en utomstående part

- Varför erbjuds förmånen mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Vad är förmånen värd och hur är den beskaffad?
- Vilket inflytande har jag och hur är min tjänsteställning?

Erbjudanden om gåvor, rabatter, resor, konferenser, fritidsaktiviteter och tjänster är några av de typiska situationer då man bör tänka sig noga för.

Exempel på otillbörliga förmåner som aldrig är tillåtna

- Gåvor före examination eller beslut
- Penninggåvor i kontanter, värdepapper och liknande
- Penninglån på särskilt gynnsamma villkor
- Borgensåtaganden eller skuldtäckning
- Köpeskilling eller fordran, amortering eller ränta som efterskänks
- Bonusarrangemang av olika slag om förmånen tillfaller arbetstagaren och inte arbetsgivaren
- Att förfoga över fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk
- Helt eller delvis betalda nöjes- eller semesterresor

Som regel är förmåner som enbart är till för att skapa en god relation och inte är ägnade att påverka beslut eller liknande tillåtna.

Exempel på förmåner vilka som regel är tillåtna

- Blommor eller enklare present (**under 100 kr**) exempelvis i samband med avtackning, dock ej i samband med examination eller beslut
- Enstaka befogade arbetsmåltider av vardaglig karaktär
- Enklare uppvaktning på födelsedagar eller vid sjukdom
- Mindre varuprover och enklare prydnadsföremål samt minnesgåvor

Gåvor från studenter

Att ta emot gåvor från studenter såväl före som efter examination medför en risk. Det kan därför vara lämpligt att läraren redan vid kursens början tar upp problematiken kring att ta emot gåvor från studenter. Ibland kan det uppfattas som oartigt att avböja en gåva från en student. Om värdet av gåvan är mycket lågt kan det vara tillåtet att ta emot den, men det måste då vara helt klart att den inte kan uppfattas som muta. Det är inte endast gåvor från enskilda studenter som riskerar att ses som muta utan även vid avtackningsgåvor från en hel studentgrupp så måste risken för mutbrott beaktas.

Stockholms
universitet

Sammanfattning

Tänk på att mycket höga krav ställs på anställda inom offentlig förvaltning. Om du erbjuds en gåva eller förmån ställ dig frågorna ovan och gör en samlad bedömning av alla omständigheter som har betydelse i sammanhanget. Ju högre värde på gåvan desto högre är risken att den bedöms som muta. För att undvika svåra gränsdragningsproblem bör du alltid välja att helt avstå från att ta emot gåvor och förmåner.

För råd i enskilda fall kontakta någon av juristerna på Ledningskansliet.

Maona Ulfvike